

V JORNADA DE PATRIMONI CULTURAL

*DE BOTIGUES
ALS MUSEUS
I MONUMENTS*

La Pedrera, 28 d'octubre

Els darrers anys, els museus i monuments han canviat la seva forma de relacionar-se amb els públics. Han innovat en diversos aspectes pel que fa a la seva programació i l'activitat cultural i educativa, en la funció social que duen a terme, en la manera de fer-se més accessibles i també, per descomptat, en la incorporació de noves perspectives i relats al seu discurs. Tot i així, encara no han abordat una reflexió profunda sobre el paper que exerceixen les botigues.

Perquè més enllà de la seva estricta dimensió comercial, d'exposició i venda de producte, les botigues dels museus i monuments són (o poden arribar a ser) parts importants i indissociables de la missió patrimonial, i això des de múltiples punts de vista. De fet, tenen un gran poder d'atracció sobre els visitants, acostumen a ser valorades de manera específica i són percebudes, avui, com un complement de l'experiència de visita. Ara bé, cal tenir present que, certament, responen a una casuística ben complexa amb característiques, tipologies, limitacions i problemàtiques pròpies.

La cinquena edició de la Jornada de Patrimoni Cultural abordarà la qüestió de les botigues dels museus i monuments amb aportacions d'especialistes, la presentació de nous informes amb dades d'estudi actualitzades i fiables, i un conjunt de casos que seran presentats per les persones que en són les responsables.

V JORNADA DE PATRIMONI CULTURAL

DE BOTIGUES
ALS MUSEUS
I MONUMENTS

 Generalitat
de Catalunya
Agència Catalana
del Patrimoni Cultural

La Pedrera, 28 d'octubre

8.45 – 9.25 **Recollida d'acreditacions**

9.30-9.45 **Benvinguda institucional**

Marta Lacambra (Directora de la Fundació Catalunya la Pedrera)
Josep Manuel Rueda (Director de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural)

9.45-10.15 **Tendències en gestió de públics i comerços**

Genís Roca (president de la Fundació PuntCat)

El fenomen digital està provocant canvis evidents tant en el món del comerç com en el de la gestió de públics. La sessió vol ajudar a entendre el que està passant i posar més èmfasi en els aspectes socials i organitzatius que no pas en els tecnològics, descobrir quines són les tendències principals, i proposar algunes possibles línies de treball per als museus i monuments.

10.15-10.20 **Torn de preguntes**

10.20-10.50 **Botigues en els museus i monuments: per sumar o per multiplicar?**

Laura López (consultora i formadora especialitzada en el sector del retail)

La botiga del museu o del monument, és un maldecap o una gran oportunitat? Sense cap mena de dubte, pot ser una gran oportunitat per multiplicar la marca de la institució, pot ser una significativa font d'ingressos i pot apropar-nos a nous públics que potser no tindríem. L'espai comercial pot estar perfectament alineat amb els valors i l'essència del museu o monument, i això en potencia la identitat. Tanmateix, no podem obviar que els paràmetres de gestió de la botiga són molt diferents dels del museu o monument. Veurem de manera senzilla els indicadors principals que cal tenir en compte de la botiga per maximitzar-ne els resultats; les tendències principals del retail a escala global que ens poden inspirar per fer plantejaments similars a les nostres botigues. L'experiència és fonamental per a l'èxit de qualsevol espai comercial. La botiga del museu o monument ha de ser un espai on continuar aprenent i descobrint. I el vessant en línia, que ens permet que l'experiència arribi arreu i puguem tenir seguidors que ens comprin sense haver trepitjat el museu o monument.

V JORNADA DE PATRIMONI CULTURAL

DE BOTIGUES
ALS MUSEUS
I MONUMENTS

- 10.50-10.55 **Torn de preguntes**
- 10.55-11.30 **PAUSA cafè a la Sala Gaudí de la Pedrera**
- 11.30-12.15 **Mapeig de la situació actual de les botigues dels equipaments patrimonials de Catalunya**
Damià Martínez (cap de l'Àrea de Programes Públics de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural)
Antoni Laporte (ARTImetria)
- Presentació de les principals dades i conclusions de l'estudi fet per l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural per conèixer l'estat actual de la situació de les botigues als museus i monuments de Catalunya. L'estudi ha disposat d'una molt nombrosa representació dels equipaments patrimonials de Catalunya i permet conèixer per primera vegada la dimensió de la seva activitat comercial.
- L'estudi es completa amb els resultats d'una recent dinàmica de grup que recull els interessos, les percepcions i les opinions d'alguns visitants sobre les botigues dels museus i altres centres patrimonials.
- 12.15-12.20 **Torn de preguntes**
- Presentació de casos de botigues a:
- 12.20-12.35 **Fundació Joan Miró, Barcelona**
Marta Vilaró (gerent de la Fundació Joan Miró)
Mercè Híjar (responsable de botigues de la Fundació Joan Miró)
- La figura de Joan Miró i l'edifici singular de Josep Lluís Sert formen part dels valors fonamentals que ens ajuden a entendre el marxandatge com un servei al visitant amb la idea de fer difusió de les imatges per evocar l'obra de Miró, no per emular-la. Les botigues són un espai per millorar l'experiència del visitant, que permeten reviure el moment, mes enllà de la visita al museu, i així poder compartir l'experiència en el seu entorn i en la seva vida, a través d'integrar l'obra de l'artista en suports com un bolígraf, una samarreta, una llibreta, etc.
- La característica principal de les nostres botigues és la nostra especificitat. Som especialistes i coneixedors de l'obra de Joan Miró i això es tradueix a l'hora de fer els productes, que són especials i únics en el món.
- 12.35-12.50 **Museu d'Història de Catalunya**
Margarida Sala (directora del Museu d'Història de Catalunya)
Carme Rubió (subdirectora general de Desenvolupament Turístic Territorial al Departament d'Empresa i Treball)
- El projecte de la nova Oficina de Turisme de Catalunya a Barcelona s'emmarca dins de l'estratègia d'anar més enllà del servei de botiga de museu i d'una oficina de turisme. Serà el showroom del patrimoni cultural del país i el posarà a disposició dels visitants del museu, ja que l'oficina de turisme enllaça amb el relat del Museu d'Història de Catalunya i dona continuïtat a l'experiència de la visita a través de la difusió del patrimoni i de l'oferta turística: saber-ne més, visitar indrets del país relacionats amb les exposicions del museu, com arribar-hi i, de passada, completar la visita amb altres atractius turístics i experiències gastronòmiques.

V JORNADA DE PATRIMONI CULTURAL

DE BOTIGUES
ALS MUSEUS
I MONUMENTS

12.50-13.05

Ecomuseu de les Valls d'Àneu, Esterri d'Àneu

Jordi Abella (director de l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu)

Aquest espai, gestionat des de l'Ecomuseu de les valls d'Àneu, va sorgir en el marc d'una recerca sobre el potencial de l'artesania en l'àmbit del Pallars i del Pirineu com a instrument de desenvolupament local. El projecte va servir per detectar diverses tradicions artesanies locals encara vives, per documentar la memòria oral de diferents artesans i artesanes en actiu i per recollir descripcions etnogràfiques i material gràfic que diferents autors dels anys trenta i quaranta ens van deixar com a testimoni. Així doncs, l'espai es defineix com un centre de suport a la producció artesana del Pirineu, que reivindica, també, tot un patrimoni immaterial encara força present al Pirineu i que intenta demostrar com els museus i el patrimoni cultural poden activar interessants processos de dinamització local.

13.05-13.20

Ciudadella de Roses

Èric Ibáñez (regidor de Cultura de l'Ajuntament de Roses)

La Ciudadella de Roses és un espai patrimonial de 17 hectàrees de superfície, amb restes de més de 2500 anys d'història i és visitat, anualment, per unes 60.000 persones. A l'entrada d'aquest espai es troba la recepció, on també hi ha els diferents espais dedicats a la botiga. Una botiga en què es poden comprar productes molt diversos, des de begudes fins a joguines i llibres, entre d'altres.

13.20-13.35

Museu Molí Paperer de Capellades

Victòria Rabal (directora)

En el museu considerem que tenim dues botigues, la física, com una extensió de les sales del museu, i la digital, una finestra oberta al món. Al Museu Molí Paperer de Capellades, a més, es troben els productes i el paper que el museu fabrica i comercialitza. Aquesta activitat artesana es realitza des de la seva inauguració el 1961 amb la finalitat de finançar, en part, la mateixa institució, però també com a manera de preservar i promoure la continuïtat d'aquest ofici. Un dels objectius dels darrers anys ha estat la innovació en la producció de nous papers i productes lligats al disseny, la gastronomia i la botànica, com també desenvolupar nous papers basats en la recuperació i el reciclatge de papers i altres materials de residus productius com ara la llana, els tèxtils, els plàstics o el cuir.

13.35-13.45

Torn de preguntes

La conducció de la Jornada anirà a càrrec de la periodista Bea Duodu.

Amb la col·laboració:

Fundació
Catalunya
La Pedrera

V JORNADA DE PATRIMONI CULTURAL

DE BOTIGUES
ALS MUSEUS
I MONUMENTS

PARTICIPANTS

GENÍS ROCA

Especialista en processos de transformació empresarial, desenvolupament de negoci i cultura digital.

Du a terme activitat professional de consultoria. Ha estat fundador de RocaSalvatella i ha ocupat posicions d'alta direcció a Infonomia, Universitat Oberta de Catalunya i Universitat Autònoma de Barcelona. Molt actiu en projectes socials i culturals, és president de la Fundació PuntCat i vicepresident del Museu Picasso. Director del postgrau en Transformació Digital de les Organitzacions de la Universitat Pompeu Fabra, té activitat continuada en diferents universitats i mitjans de comunicació. Genís Roca és arqueòleg i MBA de formació.

LAURA LÓPEZ

Administració i Direcció d'Empreses i MBA per ESADE. Especialització en Política d'Empresa. Postgrau en Direcció d'Organitzacions i Sistemes d'Informació per IDEC.

Programa *Vértice*, Direcció de Pymes per la Universitat Abat Oliba CEU. Coaching Sistèmic i Coaching Co-Actiu. Acceleradora de *start-ups* al Founder Institute Barcelona. MINIARTBOX. Des del 2011, assessora en consells d'administració d'empreses del *retail* i *retail coaching* i implementació de projectes. Actua de *lobby* i de *thinktank* a la Unió d'Entitats del Retail de Catalunya (RETAILcat). Dirigeix equips i nous projectes del Consorci de Comerç, Artesania i Moda (CCAM), entre altres projectes. Com a docent imparteix classes al postgrau de Direcció Estratègica de CCS, al Màster de Retail Internacional d'ESCI i a ESCODI (Escola Superior de Comerç i Distribució) i ha realitzat ponències en congressos, universitats, cambres de comerç i jornades diverses.

DAMIÀ MARTÍNEZ

Doctor en Història de l'Art per la Universitat Autònoma de Barcelona amb una tesi doctoral sobre l'arquitectura de fortificacions al segle XVI, i té un postgrau en Direcció Estratègica de Museus i Centres Patrimonials per la Universitat de Girona.

Ha desenvolupat la seva carrera professional en l'àmbit de la gestió cultural en diverses institucions catalanes. Actualment és el responsable de l'Àrea de Programes Públics de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura, i anteriorment havia treballat a l'Institut Ramon Llull com a director de l'Àrea de Creació, al Museu Nacional d'Art de Catalunya com a cap d'Activitats i Relacions Externes, i a l'Obra Social de Caixa Catalunya com a cap d'exposicions itinerants i temporals.

ANTONI LAPORTE

Director d'ARTImetria i director tècnic de l'Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya (OPPCC). Economista per la Universitat Autònoma de Barcelona i màster en Gestió i Polítiques Culturals per la Universitat de Barcelona.

V JORNADA DE PATRIMONI CULTURAL

DE BOTIGUES
ALS MUSEUS
I MONUMENTS

Professor del màster de Gestió del Patrimoni Cultural de la Universitat de Barcelona, del màster de Gestió Cultural de la Universitat Internacional de Catalunya i del postgrau de Direcció Estratègica de Museus i Centres Patrimonials de la Universitat de Girona. Ha assessorat diverses institucions en plans estratègics i de màrqueting, plans de comunicació i models d'avaluació. Ha dirigit nombrosos estudis de públic i d'hàbits culturals, amb l'ús de tècniques quantitatives i qualitatives. Entre altres publicacions és autor, juntament amb Joaquina Bobes, del Manual de tiendas de museos, així com del capítol «Anàlisi i gestió de públics i planificació estratègica» en Manuals de Museologia de l'AMC, «Planificació estratègica de museus i centres patrimonials».

MARTA VILARÓ

Gerent de la Fundació Joan Miró
Llicenciada en Ciències Econòmiques per la UB
Postgrau en Direcció comptable i Control de Gestió

Professional amb visió global de negoci, amb més de trenta anys d'experiència en responsabilitat en diverses àrees funcionals de l'empresa. Treballa en el sector cultural des de fa vint anys.

MERCÈ HÍJAR

Responsable de botigues de la Fundació Joan Miró
Llicenciada en Història de l'Art per la UB

Encarregada del desenvolupament de noves línies de productes de marxandatge per a llibreria/botiga. Papereria: postals, pòsters, llibretes, calendaris... Tria d'obres, control de proves de color, text, tiratge, disseny, etc.

MARGARIDA SALA

Llicenciada en Geografia i Història, especialitat de Prehistòria i Història Antiga per la Universitat de Barcelona; postgrau en Museologia, Disseny i Condicionament de la Universitat Politècnica de Catalunya i postgrau en Direcció Estratègica de Museus i Centres Patrimonials. Universitat de Girona.

La seva trajectòria professional està vinculada a l'administració pública dins el Departament de Cultura. S'incorpora al Museu d'Història de Catalunya l'any 1996, desenvolupant projectes de difusió, expositius i gestió museogràfica i des de l'any 2016 n'exerceix la direcció.

CARME RUBIÓ

Llicenciada en Ciències Econòmiques i Empresarials per la Universitat Autònoma de Barcelona, màster en Estudis Tributaris del Centre d'Estudis Tributaris i Financers de la Universitat Abad Oliva i màster en Funció Gerencial a ESADE.

La seva trajectòria professional està molt vinculada a l'administració pública, ja que ha prestat serveis al Departament d'Ensenyament, el de Cultura, el de Medi ambient i el de Presidència. Des del any 2011 és la subdirectora general de Desenvolupament Turístic Territorial al

V JORNADA DE PATRIMONI CULTURAL

DE BOTIGUES
ALS MUSEUS
I MONUMENTS

JORDI ABELLA

Llicenciat en Antropologia Cultural per la Universitat de Barcelona i director de l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu des del 1994.

Ha treballat en temes de patrimoni, territori i desenvolupament local, sobretot en l'àmbit del Pirineu i ha publicat diversos articles sobre museus, ecomuseologia i patrimoni etnològic.

Ha participat en diverses recerques relacionades amb el patrimoni del Pirineu i la seva aplicabilitat en el territori.

Ha estat comissari de diverses exposicions relacionades amb el patrimoni al Pirineu i ha participat en la creació de diverses xarxes de col·laboració entre museus, com ara la Xarxa de museus i centres patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran, la Xarxa de museus de les terres de Lleida i Aran o l'Associació de museus de Territori i Societat.

Ha coordinat diversos cursos de museologia, patrimoni i desenvolupament local.

ÈRIC IBÁÑEZ

Des del 2019 és regidor de Cultura, Festes i Govern Obert de l'Ajuntament de Roses

Entre les seves responsabilitats, hi ha la gestió dels equipaments patrimonials del municipi, el castell de la Trinitat i la Ciutadella. És llicenciat en Història per la UdG i té el màster en Formació del Professorat (UdG) i en Gestió Cultural (UOC).

VICTÒRIA RABAL

Llicenciada en Belles Arts i Història de l'Art. Diploma de Mestre Artesana 2008, membre fundadora de IAPMA (International Association of Papermakers and Artists).

Ha estat presidenta de l'AFAD (Associació d'Artistes i Artesans del FAD). És membre d'honor d'ACCA (Associació de Crítics d'Art de Catalunya).

Ha creat amb l'equip del museu papers especials per a Casa Cacao, Misui, Carme Rusalleda, Ferran Adrià, Cortana, Bielo, Abadia de Montserrat, la Sagrada Família, etc. I ha participat en recerques de nous papers per a Girbau, el Gremi d'adobers, com també ha treballat en el desenvolupament de nous papers i productes per al mateix museu. Des de l'any 1984 ha organitzat i impartit nombrosos tallers sobre paper fet a mà i les seves possibilitats plàstiques en la creació artística. Ha realitzat paper per a artistes com Jaume Plensa, Elena del Rivero, Perejaume, Miquel Barceló, i paper per a obres de Carles Santos: L'Adéu de Lucrecia Borja i Lisístrata, i per a l'agència literària Carme Balcells.